

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quo iure bona, de quibus Religiosus ante professionem non disponit,
transeant in Monasterium. pun. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

1. Si votum paupertatis etiam in tota sua latitudine sumptu spectemus, nec prius dominio acquisito, neque ipso facta incapacem reddit acquirendis: quia voti castitatis formaliter est promissio non habendi proprium, sed promissio non habendi proprium ipso facto non excludit, sed obligat excludere. Ergo votum paupertatis in se spectatum dominium non priuat, sic Suar. 3. de relig. li. 8. c. 5. n. 14. Idem dicendum est de iure vendendi aliena: rem enim voto paupertatis precise spectato hoc ius amittitur, tamen si iure tamen Ecclesiastico votum solent religiose paupertatis priuat votente iure, & dominio pecunie, aliarumque rerum pecunia aestimabiliu, & reddit inhabele acquirendis tradidit DD. omnes in e. cum ad monasterium, de Statu Monach. & Trid. sess. 25. c. 2. de regular. Dixi priuate dominio pecunie, aliarumque rerum pecunia aestimabiliu, ut excluderem à voto paupertatis iura spiritualia, qualia sunt beneficia publica, magistratus, doctoratus, & Ecclesiasticum beneficium. Item ius eligendi, praeficiendi, & confirmandi, quae per se diuitem non faciunt. Et licet plura ex his temporalium utilitatem, & fructum pecunie habeant annexum, hoc solum probat, quod hic fructus ex voto paupertatis prohibeatur recipi, & expendi non tamen quod iura spiritualia, quibus est annexus, cum voto paupertatis compari non possent; sic D. Tho. 2. 2. q. 186. a. 7. ad 4. & opus. 19. contra impugnator. relig. c. 2. Nau. com. 2. de regul. Lessius lib. 2. c. 4. dub. 5. Mirand. t. 3. man. praefat. q. 18. a. 1. Suar. t. 3. de relig. c. 4. lib. 8. num. 12.

2. Verum et si hoc ita sit iure tamen Ecclesiastico votum solent religiose paupertatis priuat votente iure, & dominio pecunie, aliarumque rerum pecunia aestimabiliu, & reddit inhabele acquirendis tradidit DD. omnes in e. cum ad monasterium, de Statu Monach. & Trid. sess. 25. c. 2. de regular. Dixi priuate dominio pecunie, aliarumque rerum pecunia aestimabiliu, ut excluderem à voto paupertatis iura spiritualia, qualia sunt beneficia publica, magistratus, doctoratus, & Ecclesiasticum beneficium. Item ius eligendi, praeficiendi, & confirmandi, quae per se diuitem non faciunt. Et licet plura ex his temporalium utilitatem, & fructum pecunie habeant annexum, hoc solum probat, quod hic fructus ex voto paupertatis prohibeatur recipi, & expendi non tamen quod iura spiritualia, quibus est annexus, cum voto paupertatis compari non possent; sic D. Tho. 2. 2. q. 186. a. 7. ad 4. & opus. 19. contra impugnator. relig. c. 2. Nau. com. 2. de regul. Lessius lib. 2. c. 4. dub. 5. Mirand. t. 3. man. praefat. q. 18. a. 1. Suar. t. 3. de relig. c. 4. lib. 8. num. 12.

3. Insuper dixi votum solenne, non simplex, quale emittitur ab scholaribus, & coadiutoribus Societatis expleto biennio, nec tollit dominium habitum, nec incapacem reddit acquirendo, ut expresse decidit à Greg. XIII. in bulla, ascendente Domino, & habetur, 4. p. constit. c. 4. lit. E. Quod certe nullatenus obstat religiose statui, & perfectioni, cum ex vi voti obligantur illo dominio non uti vsque voluntate superioris, & ex alia parte convenientissimum est regimini Societatis, ut sic liberius, & minori cum offensione dimitti, si opus fuerit, à Societate valeant, sicuti dixit Greg. in supradicta bulla.

4. Difficultas autem est, qualiter peccent hi religiosi Societatis cum retinendo, tum acquirendo, tum expendendo sua bona, quorum habent dominium, & quousque eorum dispositio valida sit?

Dicendum est primò peccatores mortaliter, si retineant, cum à superioribus Societatis imperantur renunciare, tamen si non imperantur (sub virtute obedientiae, quia ex voto paupertatis obligantur re propria non uti inuito superiore. Hac autem retentio est quidam illius domini vsus, praeterea votum paupertatem iuxta constitutionem Societatis: at in constitutionibus declaratum est solum posse retinere proprium, quousque superiori vilium fuerit: sic Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 4. c. 3. n. 3. & 20.

5. Secundo dico religiosos Societatis prohibitos esse ex vi voti paupertatis dominium cuiusvis rei acquirere absque voluntate superioris; quia nullus vsus est ita proprius rei, sicut illius acquisitio, at per voti paupertatis omnes Societatis, religiosi prohibentur ut re independenter à voluntate superioris, ut dicitur in exam. gen. c. 4. & 3. p. constit. c. 1. n. 7. & 6. p. constit. c. 2. n. 11. lit. H. Ergo prohibentur dominium illius acquirere, solum aduerso esse aliqua, quae ex aliqua actione hereditaria habita. Pro horum ergo acquisitione non est opus speciale facultate superioris, sed ex facultate concessa ad retinendam hereditatem censetur concessa facultas illos fructus acquirendi. Alia vero indigent speciali religiose acceptatione, qualia sunt quae iure hereditario, donatione, aut testamento acquiruntur, ad quorum acquisitionem sine dubio interuenire debet superioris voluntas; alias grauer violaretur paupertatis votum ob proprietarium vilium rei, cum nullus alius magis proprietarius esse potest, quam ille quo ipsa res propria possidentis efficitur: sic docuit Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 4. c. 4. n. 4.

6. Tertio dico religiosos Societatis disponentes de his rebus de quibus dominium retinent non conscio, & approbante superiore, si dispositio sit alienius momenti, peccare mortaliter, quia votum paupertatis hoc specialiter respicit, ne hi religiosi re propria tanquam propria vtantur. Ex quo fit religiosum via testamenti, renunciatione, donatione de suis bonis disponentem superiore non approbante, & iam si dispositio sit in pauperes, & iuxta constitutionis normam, mortaliter peccatum; quia licet constitutio liberum cuilibet pro sua deuotione reliquerit modum de suis bonis in pia opera disponendi, casu quo permitteretur disponere, exam. c. 4. & 3. p. constit. c. 1. & n. 7. Non tamen reliquit liberum, ut dispositio fieret infcio superiore, sed potius illo approbante, sic expresse decidit in congress. 5. generali, can. 7. & de cr. 7. & 39. & tradit Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 4. c. 6. n. 3.

7. Sed quid si de facto via testamenti, donatione, aut renunciatione de suis bonis infcio superiore disponderet religiosus, esset ne dispositio valida, esto illicita? Negat Molin. t. 1. de iustit. disp. 139. vers. illo qui tempore, & Leonard. Lessius, lib. 2. c. 4. dub. 5. n. 28. Mouentur, quia religiosus post votorum emissio-

nem non est sui iuris, sed religionis, eiusque voluntas omnia est prealato subiecta; nequit ergo valide eo non approbante dispondere. Et confirmari potest exemplo pupilli, cui religiosus comparatur, cuius dispositio nulla est absq; autoritate tutoris. Ceterum verius est dispositionem validam esse sic Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 4. c. 6. & n. 12. Sanch. li. 7. sum. 7. c. 18. n. 28. & c. 8. n. 25. vbi loquitur specialiter de testam. Laym. li. 4. sum. 17. c. 7. n. 3. Ratio est, quia haec dispositio nec iure naturali, nec positio est irrita: si quidem est dispositio rerum, quarum religiosus habet dominium, & administrationem, & licet illa habeat impedimentum ex virtute religionis ob paupertatis votum, hoc non tollit quominus si de facto disponat, valida non sit dispositio, quia votum non tollit dominium, nec annullat dispositionem, sed eam infidelem reddit; nullum autem est ius positum, nec Canonicum, nec lesuatum, quod talem dispositionem irritam reddat. Ergo asserendum est validam esse. Verum et si valida sit, irritari tamen potest, & reuocari à prealato ob potestatem dominariam, quam in subditi voluntatem, & in eius actiones habet, sicuti potest votum, & quamlibet aliam humanam promissionem, quae esto valida sint, sunt tamen à prealato irritabilia, Suar. d. c. 6. & n. 12. & segg.

8. Neque obstantia contraria. Ad primum nego religiosum non habere voluntatem, quae ob obligate possit, habere vique, esto ob dependentiam, & subiectionem ad prelatum non potest se firmare, & irreuocabiliter obligare. Ad secundum concedo pupilli dispositionem absque autoritate tutoris nullam esse, id tamen prouenit ex iure positio quod in praetere nullum est.

P V N C T U M III.

Quo iure bona de quibus religiosus ante professionem non disponit, transeat in monasterium.

S V M M A R I V M.

1. Statuuntur distincta de monasteriis succedendi capitibus, & incapacibus succedendi.
2. Professus in religione Minorum, Capucinorum, & Societatis Iesu non potest amplius de suis bonis disponere.
3. Monasteria, quae religiosi succedunt: id habent ex iure Ecclesiastico, & civili.
4. Plures affirmant statuto civili excludi posse monasterium aliis capax à successione. Sed contrarium est tenendum.
5. Consuetudine tamen introducta potest hoc excludi.

1. Distingueda sunt monasteria; alia sunt succedendi ob pacia, vel ipso iure, vel ex voluntate religiosi, alia vero sunt incapacia succedendi utroque modo. Religiones omnes (praeter Minores de obseruantia, & Capucinos, & Societatis Iesu, de qua statim) succedunt religiose professio nihil de suis bonis disponentis, si omnes doctores; colliguntque ex Trid. sess. 25. c. de regularib. vbi omnium religiosorum monasteria tam virorum, quam mulierum de obseruantia vocantur, Capucinos, & eorum qui minores de obseruantia vocantur, concedit immobilium possessionem, & consequenter hereditaria succedendum. Minores de obseruantia, & Capucinos ex cepit ob eorum singularem paupertatem. Et licet Societatem Iesu Concilium non exceperit, sed potius vilium fuerit sub privilegio omnibus aliis religionibus concessio comprehendit, quia tamen non obligat religiose renunciare, si expedire iudicauerit. Sic Societas Iesu nullam religiosorum suorum successionem ab intestato admittit, ut sic potius aptitudinem religiosorum ad diuina ministeria, quam eorum ditatiam spectaret, eosque possent minori cum saecularium offensione recipere, & receptos regere, punire, ac si opus esset dimittere.

2. Hinc fit profitemem in religione Minorum, & Capucinarum, & in Societate Iesu absque dispositione suorum bonorum non posse de suis bonis amplius dispondere, sed haeretico ab intestato succedere. Nam ex vi professionis omnium suorum bonorum dominium amittit, & cum ipso iure monasterium non succedat, fit consequenter, ne bona domino careant, vt habeantur pro delicto, haeretico ab intestato competere, sic pluribus relatis firmat Sanch. lib. 7. sum. c. 25. n. 21.

3. Monasteria verò, quae religiosi professus succedunt, non ex iure naturali, sed positio civili, & Ecclesiastico hanc successionem habent. Ex iure civili constat ex §. si qua mulier, Auth. de Sanctissim. Episc. & Auth. si qua mulier, auctor. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccl. Ex iure Ecclesiastico liquet ex Greg. Magno in c. quia ingrediens 19. q. 3. Ius autem civile, & Eccl. ita efficaciter hanc potestatem succedendi monasterio Eccl. ita efficaciter hanc potestatem succedendi monasterio Eccl. ita efficaciter hanc potestatem succedendi monasterio Eccl. ita efficaciter hanc potestatem succedendi monasterio Eccl.

DE
CASTR
PALA
TOM
II III

non ex voluntate monachi, sed ex lege hæc translatio facta est, quia facta non est in potestate monachi eam revocare, aut immutare.

4. Ex his oritur dubitatio: an iure civili excludi possit monasterium à successione bonorum, ex persona religiosi provenientium? Non desunt doctores, qui id affirmant, eo quod iure civili hæc successio fit, poterit ergo iuris cōditor eam concessionem revocare, & ita tradit Menchaca de successione. li. 3. l. 2. n. 179. Sed contrarium omnino tenendum est. Tū quia privilegium Ecclesie concessum, & ab ea acceptatum nequit, qui filius superior non est, derogare. Tum quia successio non tantum iure civili, sed Ecclesiastico statuta est, at iuris civilis conditor statuta Ecclesiastica abrogare non potest, ergo non poterit derogare hanc monasterij concessionem: sic docet aliis relatis Couarr. de pactis 3. p. §. 2. n. 4. Menoch. conf. 196. n. 32. volum. 2. & de presump. lib. 4. presump. 83. nu. 24. Zeuallos in suis communib. q. 423. in fine. Sanch. lib. 7. sum. c. n. 18.

5. Verum, etsi statuto civili monasteria excludi non possint à successione ob personam religiosi, consuetudine tamen introduci potest: nam cum hæc successio non iure naturæ, sed positivo monasteriis competat, derogari consuetudine poterit, sicuti apud Gallos factum est: sic Rebuff. 1. 1. consil. regiar. in proemio, Gloss. 5. n. 21. & 22. Couarr. de pactis, 3. p. §. 2. n. 4. ad finem. & c. 1. in fine. de regiam. Sanch. lib. 7. sum. c. 12. nu. 14. ubi bene advertit debere spatium 40. annorum præscribi hanc consuetudinem.

PUNCTUM IV.

Quæ bona religiosi, de quibus ante professionem non disposuerat, transeant in monasterium, vel ad hæredes pertineant.

Regula generalis est, si monasterium incapax sit succedendi ex persona religiosi, bona illa ne maneat adempta, & suspensa, transeant ad hæredes ab intestato sic Bartol. tr. minorar. lib. 4. d. 1. c. 1. & 2. Abbas c. 2. in p. sententia de probationib. n. 62. & ibi Fel. n. 50. Bald. aut. ingressi, n. 38. Cod. de Sacrosanct. Eccles. & alij plures, quos plena manu refert, & sequitur Sanch. lib. 7. sum. c. 25. n. 21. Si autem monasterium capax sit ex persona religiosi succedendi, omnia illius bona in monasterium transeant, ut expressè decidit Auth. de monachis, §. si quis autem, & authent. si qua mulier, C. de Sacrosanct. Eccles. & etiam ferè omnes doctores, pluribusque exornat Nau. comm. 2. d. n. 4. de Regul. Lestius li. 2. de instit. c. 41. d. 10. n. 81. De aliquibus vero bonis est specialis difficultas, qua ratione in illis monasterium succedere possit, ideo sigillatim examinanda sunt.

§. I.

Vsufuctus qualiter à monasterio competat.

S Y M M A R I U M.

1. Aliqui affirmant vsufuctum extinguí, & cum proprietate solidari, & quos fundamento.
2. Alij censent vsufuctum manere apud religiosum, commo- ditatem monasterio inherere.
3. Durante vita religiosi vsufuctus monasterio acquiritur.
4. Limitatur conclusio, ut procedat in religione capaci succedendi.
5. Secundo limitatur in religiosi Societatis Iesu vota biennij emittentibus, qui vsufuctum retinent.
6. Alij limitant in vsufuctu patris, vel matris in bonis aduentitiis filij, si religionem ingrediatur. Sed non admittitur limitatio.
7. Vsufuctus paternus in bonis aduentitiis filij perit in Castella, si filius ad nuptias transeat.
8. Translatio religiosi ad aliud monasterium legitime transit cum illo vsufuctus.

Non desunt doctores, qui sentiant vsufuctum monasterio non competere, sed professione religionis extinguí, eo quod professione religiosus quasi mortuus censetur, at morte vsufuctuarij extinguitur vsufuctus, §. in insit. de vsufuctu. Tum quia pensio professione extinguitur, ut latè diximus tr. de benef. disp. 1. Ergo & vsufuctus qui pensioni comparatur, imo pensio est quidam vsufuctus beneficij. Tum quia vsufuctus non potest manere in religioso, cum sit incapax votum paupertatis habendi proprium. Neque item potest transferri in religionem; cum non sit ius transmissibile iuxta Text. §. in fin. insit. de vsufuctu, & leg. si vsufuctus 67. ff. de acq. dorum, ergo extinguitur, sic Glossa in c. si qua mulier, 19. q. 3. Zeuallos commun. opin. q. 64. sine, consentit Fachin. lib. 6. controvers. c. 12. ut colligitur manifestè ex ratione, qua suam sententiam probat.

2. Alij doctores sentiunt vsufuctum manere apud religiosum, commoditatem vero monasterio inherere; quia non videtur inconueniens religiosum capacem esse proprij, cuius nullam dispositionem habeat, sicut non est inconueniens coniugatum manente vinculo coniugij fieri religiosum: sic Couarr. de testam. c. 2. n. 9. Ant. Gom. leg. 48. tauri, n. 8. Mol. 1. de instit. disp. 9. circa finem, & probabile reputat Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 13. n. 4.

3. Cæterum, media via procedendum est, & affirmandum; vsufuctum nequaquã extingui, sed monasterio acquiri durante vita religiosi lege sic disponere, sic pluribus firmat Sanch. lib. 7. c. 13. n. 48. & seq. Suar. d. c. 13. n. 6. Et quidem non extingui est constans ferè omnium doctorum sententia, ut videri potest in doctoribus relatis. Neque obstat pensioem extingui, quia hoc in fauorem Ecclesie, ut libera sint beneficia, iure Ecclesiastico introductum est. Quod autem monasterio acquiratur, sic probat. Tū quia generale est omnia iura, & actiones religiosi in monasterium transferri. Auth. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccles. Tum quia religiosus voto solemnij paupertatis non solum vsu, sed qualibet proprietate priuatur. Alias posset eniuislibet rei dominium retinere absque potestate illa re vendi, quod est contra omnes; efficitur ergo vsufuctum monasterio acquiri, sed quia non acquiritur ex consensu, & voluntate domini proprietatis, sed ex lege, seu consuetudine recepta, qua conitit in monasterium esse hoc ius translatum; ea de causa non amplius durat, neque extenditur, quàm extenderetur, si religiosus secularis esset. Unde morte ipsius religiosi finitur vsufuctus, nisi forte esset vsufuctus relictus pro se, & suo hærede, quia tunc, ut bene dicit Sanch. d. c. 13. n. 60. nouus vsufuctus in monasterio constituitur, ideo centum annis durare debet; quia id tempus definitum est vsufuctui directè monasterio relicto, leg. an vsufuctus, ff. de vsufuct. & lege regia, 26. tit. 31. p. 3.

4. Conclusio limitanda est, ut procedat in religione capaci succedendi; nã religioni incapaci habendi propria non acquiritur vsufuctus, sed perit, & cū proprietate consolidatur, eo quod neque in religioso, neque in religione manere possit, Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 13. n. 4. Sanch. lib. 7. sum. c. 13. d. n. 53.

5. Secundo limita in Societate Iesu pro his, qui, qui tantum vota biennij emittunt: si enim dominio capaces sunt, vsufuctum retinent, esto de illo absque licentia prelati dispo- nere non possint, si vero professionem faciant, vel vota coadiutorum formatorem emittant, vsufuctus extinguitur, quia neque ipsi, neque religio ratione ipsorum capaces sunt habendi proprium.

6. Tertio limitant alij in vsufuctu, quem pater, vel mater habet in bonis aduentitiis filij, quem dicunt extingui, si pater religionem proficiatur: quia illa professione soluit patria potestas, & ius gubernandi filium amittitur, quæ sunt causæ vsufuctum parti concedendi: sic Couarr. c. 2. n. 9. de testam. Fachin. lib. 6. controvers. c. 12. Zeuallos in suis communib. q. 64. n. 4. Sed iure optimo hanc limitationem reprobat plurimi doctores quos refert, & sequitur Sanch. lib. 7. sum. c. 14. n. 70. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 13. n. 5. Quia esto causa concedendi vsufuctum sic patria potestas, & filij gubernatio, non tamen perdet ab hac patria potestate, & filij gubernatione, sed his celsantibus vsufuctus perueniat, ut constat, ex leg. 3. C. de vsufuctu, & leg. vlt. C. ad Tertull. Neque obstat filio emancipato deberi vsufuctum, & patri solum concedi in præmijum beneficij emancipationis dimidiam vsufuctus parte, leg. cum oportet, §. cum autem, C. de bonis, quæ liberis, quia professionis religionis non emancipatur filius directè, sed indirectè, & in consequentiam; idèque leges emancipationis in professione religionis procedere non debent.

7. Aduerte tamen hunc vsufuctum in bonis aduentitiis filij omnino perire, & ad filium debolui, si filius in hoc Castella regno ad nuptias transeat subsequens Ecclesie beneficijs. Nam ut rectè notauit Sanch. d. c. 13. n. 75. si patri existenti in sæculo perit vsufuctus, & ad filium nuptias contra- hentem deuoluitur, leg. 48. tauri. & leg. 9. tit. 1. lib. 5. recopilat. & fortiori hoc procedere debet patre in religione existente.

8. Sed qui si religiosus ad aliud monasterium transeat translatio cum illo vsufuctus; Respondeo transire, si monasterium capax sit habendi proprium; quia vsufuctus est ius personali- ssimum, & monasterium illo fuitur, quia sibi religiosus est incorporatus. Et præterea censetur quali quocidie constituit iuxta leg. 1. §. in ff. de vsufuctu accersendo. At si monasterium incapax est habendi proprium, vsufuctus omnino perit, Sanch. lib. 7. c. 13. n. 63.

§. II.

Qualiter annuum legatum, peculium filij familias, ius patronatus, & ius retractus in monasterium transferatur.

S Y M M A R I U M.

1. Qualiter annuum legatum monasterio incapaci succedendū competere possit.

à Peculium